

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 83/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Bratislava IV v bližšie nešpecifikovanom konaní takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci

1. Z neúplného podania sťažovateľa doručeného ústavnému súdu 7. januára 2021 vyplýva, že sťažovateľ namieta prietahy v dedičskej veci po jeho otcovi, bulharskom štátnom občanovi [REDAKOVANÉ], zomrelom [REDAKOVANÉ]. Podľa sťažovateľa príslušné orgány nekonali od úmrtia jeho otca. Namietal nečinnosť v dĺžke 26 rokov, a tým porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Bližšie údaje neuviedol.

2. Ústavný súd vlastným šetrením zistil, že pravdepodobne jediným konaním týkajúcim sa dedičstva po otcovi sťažovateľa bolo konanie na Okresnom súde Bratislava IV sp. zn. 69/619/2020 o návrhu sťažovateľa podanom na uvedenom súde 2. októbra 2020, ktorý bol vyhodnotený ako návrh na začatie konania o novoobjavenom majetku poručiteľa. Uvedené konanie bolo uznesením z 25. februára 2021 zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku 6,50 eur. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 7. apríla 2021.

3. Ústavný súd tiež zistil, že verejná ochrankyňa práv podnet sťažovateľa na prietahy v konaní Okresného súdu sp. zn. 69D/619/2020 odložila s odôvodnením, že je už skončené

(list VOP z 11. októbra 2021 č. 2880/2021/VOP adresovaný predsedovi Okresného súdu Bratislava IV).

4. Z dopĺňajúcich podaní, ale i z uvedeného uznesenia okresného súdu je zrejmé, že sťažovateľ namieta nevykonanie pôvodného dedičského konanie po jeho otcovi, ktorý mal mať trvalý pobyt na území Slovenskej republiky od roku 1972 a ktorý zomrel na území Bulharskej republiky. Sťažovateľ tiež požiadal o ustanovenie advokáta a doložil potvrdenie o poberaní dávky v hmotnej núdzi od 1. septembra 2021.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd predovšetkým sledoval identifikovať konanie, ktoré by mohlo byť podľa obsahu podaní sťažovateľa predmetom prieskumu zo strany ústavného súdu z pohľadu uplatnenej referenčnej normy, a teda či v ňom nedošlo k zbytočným priet'ahom. Ako jedno z konaní prichádza do úvahy konanie na Okresnom súde Bratislava IV sp. zn. 69D/619/2020 začaté z podnetu sťažovateľa 2. októbra 2020 a ktoré bolo právoplatne skončené 7. apríla 2021, teda konanie v trvaní približne 6 mesiacov.

6. Podľa sťažovateľa ale ide o obdobie nečinnosti od úmrtia jeho otca v roku 1995. Takéto konanie však v okolnostiach prípadu ústavný súd neidentifikoval. Ústavný súd nateraz nemôže vylúčiť, že zo strany príslušných slovenských štátnych orgánov došlo k pochybeniu, a to tým, že sa neaktivovalo dedičské konanie bezprostredne po úmrtí otca sťažovateľa. Z obsahu spisu sa nedá zistiť, v akej miere k tomuto výsledku prispeli samotní dedičia, ktorým právny poriadok priznával návrhové možnosti vzhľadom na úmrtie poručiť'ľa na území Bulharskej republiky. Bližšie tieto vzťahy normuje zmluva o právnej pomoci medzi Slovenskou republikou a Bulharskou republikou.

7. Podľa vyhlášky Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 3/1978 Zb. o Zmluve medzi Československou socialistickou republikou a Bulharskou ľudovou republikou o právnej pomoci a úprave právnych vzťahov v občianskych, rodinných a trestných veciach dedičské pomery sa spravujú právnym poriadkom zmluvnej strany, ktorej štátnym občanom bol poručiť'ľ v čase smrti. Dedičské právo k nehnuteľnostiam sa spravuje právnymi predpismi zmluvnej strany, na území ktorej je nehnuteľnosť. **Ak poručiť'ľ, ktorý bol štátnym občanom jednej zmluvnej strany, mal posledné bydlisko na území druhej zmluvnej strany, môžu dedičia, ktorí majú bydlisko alebo pobyt na území tejto zmluvnej strany, žiadať do 6 mesiacov po poručiť'ľovej smrti, aby hnutel'né dedičstvo nachádzajúce sa na tomto území prejednal príslušný orgán tejto zmluvnej strany. Ak do 3 mesiacov od upovedomenia o takej žiadosti žiadny dedič nevznesie námietky, žiadosti sa vyhovie.** V dedičských veciach včítane dedičských sporov sú diplomatické misie a konzulárne úrady zmluvných strán oprávnené zastupovať bez osobitného plnomocenstva pred orgánmi druhej zmluvnej strany vlastných štátnych občanov, pokiaľ sú neprítomní a neustanovia si splnomocnenca (výber z ustanovení § 45 až § 55).

8. Podľa § 175a ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom v roku 1995 (rok úmrtia poručiť'ľa) príslušný orgán štátnej správy poverený vedením matriky oznámi úmrtie

vo svojom matričnom obvode súdu príslušnému na prejednanie dedičstva. Súd začne konanie aj bez návrhu, len čo sa dozvie, že niekto zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho. Uznesenie o začatí konania netreba doručiť.

9. Z podaní sťažovateľa a z vlastného šetrenia ústavného súdu je zrejmé, že konanie o novoobjavenom majetku trvalo približne pol roka. Takáto dĺžka konania ani zďaleka neodôvodňuje konštatovanie zbytočných prieťahov. Na podporu svojho záveru ústavný súd vyberá zo svojej ustálenej judikatúry, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

10. Iná vec je, ak by v dedičskej veci súd nekonal od roku 1995. Ak ale má ústavný súd deklarovať porušenie uplatneného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, muselo by ísť o reálne konanie. Z obsahu spisu však vyplýva, že k žiadnemu konaniu po úmrtí otca sťažovateľa s výnimkou veci 69D/619/2020 nedošlo. Ústavný súd tak nemá identifikované žiadne iné konanie, ktoré by podrobil ústavnoprávnemu prieskumu, či v ňom nedošlo k prieťahom.

11. Za takýchto okolností niet dôvod na iný výsledok ako ústavnú sťažnosť kvalifikovať ako zjavne neopodstatnenú. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 348/2019). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, IV. ÚS 62/08, I. ÚS 165/2015).

12. Pre úplnosť však prichodí poznamenať, že tým nebolo dotknuté právo sťažovateľa namietat uznesenie okresného súdu z 25. februára 2021, no každopádne by musel pred naplnením subsidiárnej právomoci ústavného súdu (čl. 127 ods. 1 ústavy) využiť primárnu právomoc okresného súdu podaním sťažnosti proti uvedenému uzneseniu, tak ako znie aj poučenie v závere tohto uznesenia. Sťažovateľovi teda nič nebránilo nechať preskúmať zákonnosť a prípadne aj ústavnosť postupu okresného súdu, ktorý posúdil podnet sťažovateľa len ako návrh na začatie konania o novoobjavenom majetku a nie konania, ktoré by malo začať *ex offi*o ihneď po tom, ako sa súd dozvedel, že niekto zomrel (t. č. § 174 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku) a v ktorom by sa vyhodnotila aj otázka, či niekto pred sťažovateľom v minulosti inicioval dedičské konanie, keďže otec mal zomrieť na území Bulharskej republiky, teda mimo režim pôsobnosti matrik Slovenskej republiky.

13. Záver o zjavnej bezúspešnosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa mal relevanciu vo vzťahu k žiadosti o ustanovenie advokáta. Podľa § 37 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZÚS“) navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú

majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ústavný súd nemal pochybnosti, že majetkové pomery sťažovateľa, ktorý je v hmotnej núdzi odôvodňujú ustanovenie advokáta, no samotná táto skutočnosť na ustanovenie advokáta nestačí.

14. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že v danej veci nie je daná jeho právomoc, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, uvedený záver zároveň znamená, že v danej veci ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda nie je splnený jeden z predpokladov pre vyhovie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

15. Vzhľadom na zjavnú neopodstatnenosť ústavný súd konštatuje zrejmu bezúspešnosť uplatneného práva a tým nesplnenie podmienky na ustanovenie advokáta.

16. Podľa § 43 ods. 3 ZÚS k návrhu na začatie konania musí navrhovateľ priložiť plnomocenstvo pre advokáta. Podľa § 56 ods. 2 písm. b) ZÚS ústavný súd môže odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia a ústavný súd nevyhovel jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37 ZÚS. Ústavný súd z uvedených dôvodov podľa § 56 ods. 2 písm. b) ZÚS ústavnú sťažnosť odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2022

Peter Straka
predseda senátu